

BOSANSKI SUD SPREMAN ZA PREUZIMANJE HASKIH SLUCAJEVA

Author: [Nerma Jelacic](#)

Duznosnici lokalnog vijeca za ratne zlocine tvrde da odluke o prepustanju sudjenja potvrđuju da Tribunal UN-a ima povjerenja u bosansko sudstvo

Ocekuje se da sljedecih tjedana Haski tribunal prepusti prvi slucaj novoosnovanom nacionalnom vijecu za ratne zlocine Bosne i Hercegovine (BiH). Taj potez su vec pozdravili lokalni duznosnici, dok su pojedina udruzenja zrtava – koja nisu zadovoljna ni radom Haga – pokazala uzdrzanost, pitajuci se hoce li doticno vijece uspjeti ispuniti obavezu koja mu je povjerena.

Troclano sudsko “vijece za ustupanje” Haskog tribunala donijelo je 17. svibnja/maja odluku da postupak protiv bivseg pripadnika vojske bosanskih Srba, Radovana Stankovica, treba biti procesuiran pred posebnim vijećem drzavnog suda u Sarajevu.

Advokatima okrivljenog – kojeg se tereti za porobljavanje i silovanje zena muslimanske i hrvatske nacionalnosti u Foci (istocna Bosna) tokom 1992. – dan je rok od 15 dana za eventualne prigovore. Medjutim, ukoliko i zalbeno vijece potvrdi ovu odluku, Stankovic bi za najduze mjesec dana vec mogao biti prebacen u Bosnu.

Prepustanje postupaka protiv optuzenika nizeg i srednjeg ranga nacionalnim sudovima na Balkanu predstavlja kljucni element strategije okoncanja svih haskih sudjenja i zalbenih postupaka do isteka 2010.

Predstavnici sarajevskog suda – koji je, zahvaljujuci velikom trudu lokalnih i medjunarodnih strucnjaka, otvoren u ozujku/martu, da bi u medjuvremenu usvojio citav sistem novih zakona – u vise su navrata vec isticali kako su spremni za pocetak rada.

S druge strane, neka udruzenja zrtava su prilicno sumnjicavo reagirala na odluku o prepustanju Stankovicevog slucaja Sarajevu.

Za vrijeme rata, Foca je bila na zlu glasu zbog toga sto je na podrucju tog grada – nakon sto su ga 1992. zauzele srpske snage – veliki broj zena bio brutalno premlacivan, seksualno zlostavljan i silovan.

Tuzioci su naveli da je Stankovic, koji je u to vrijeme imao 23 godine, upravljao kućom u kojoj su bile silovane zene i djevojke, pri cemu su neke od njih bile dvanaestogodisnjakinje. Stankovica se u optuznici tereti po cetiri tocke za zlocine protiv covjecnosti, kao i po cetiri tocke za kršenje zakona i obicaja ratovanja.

S obzirom da u Hagu preko 50 osoba cekaju pocetak sudjenja, da je desetak osumnjicenih jos uvijek na slobodi, te da sud UN-a u roku od nekoliko godina treba okoncati sve postupke, ocekuje se da ce prepustanje pojedinih slucajeva nacionalnim sudovima na Balkanu predstavljati veliko olaksanje.

Pravilnikom o radu Tribunala omoguceno je da pojedina sudjenja za ratne zlocine budu prepustena zemlji na cijoj je teritoriji zlocin pocinjen, zemlji u kojoj je okrivljeni uhapsen, ili bilo kojoj trecjoj zemlji koja je spremna i sposobna organizirati pravedan sudski postupak.

Tuzioci tvrde da, kada je rijec o Stankovicu – koga su u njegovoj kuci, nedaleko od Foce, NATO-snage

uhapsile 2002. – BiH zadovoljava sva tri navedena uvjeta. Napomenuli su i da je Sud BiH u Sarajevu – buduci da mu je osoblje nacionalno mjesovito, te da u njegovom radu sudjeluju i predstavnici medjunarodne zajednice – savrseno sposoban da organizira pravedna sudjenja.

Ukoliko ovotjednu odluku potvrdi i zalbeno vijece, haski ce tuzioci dokaze koje su prikupili protiv Stankovica ustupiti Tuzilastvu BiH. Sud u Sarajevu bi samim tim postao nadlezan i za zastitu devetoro svjedoka.

Analiticari ipak procjenjuju da sudjenje Stankovicu nece moci poceti prije kolovoza/avgusta ove godine.

Medjutim, okrivljeni izgleda nije nimalo odusevljen idejom da mu se sudi u Sarajevu. Stovise, na saslanju koje je bilo posveceno ustupanju sudskog postupka, suci su bile prinudjeni da Stankovica – koji je odbio prekinuti svoju bucnu tiradu protiv bosanskog sudstva – prinudno udalje iz sudnice.

Za razliku od okrivljenog, bosanski su duznosnici vrlo pozitivno reagirali na odluku o prepustanju slucaja.

“[Ova odluka] pokazuje da medjunarodna zajednica ima povjerenja u pravosudje BiH”, izjavio je predsjedavajući vijeca za ratne zlocine drzavnog suda Vaso Marinkovic na konferenciji za stampu, odrzanoj 18. svibnja/maja.

Istog dana je optimisticku izjavu dao i Visoki predstavnik medjunarodne zajednice, Paddy Ashdown).

“To znaci da BiH sada postaje ravnopravan partner [Tribunala], jer ce haskim optuzenicima suditi potpuno samostalno”, rekao je on.

Predstavnik Haskog tribunala u Sarajevu, Matijas Helman (Matias Hellman), izjavio je za IWPR da prepustanje Stankovicevog slucaja predstavlja samo “prvi korak”, za kojim bi trebalo uslijediti citav niz slicnih odluka.

Tuzioci su vec podnijeli 17 zahtjeva za prepustanje haskih sudjenja lokalnim sudovima na Balkanu. U jedanaest slucajeva, predloženo je da se postupci ustupe Bosni.

U govoru koji je 19. svibnja/maja odrzala u Becu, glavna tuziteljica Haskog tribunala, Karla del Ponte (Carla Del Ponte), obavijestila je duznosnike Organizacije za evropsku sigurnost i suradnju (OESS) da je njen ured vec otpoceo i proces ustupanja vise od 60 slucajeva u kojima je istraga sprovedena, a optuznice jos uvijek nisu podignute.

Udruzenja zrtava su uglavnom zadovoljna procesom prepustanja, mada se neka od njih – koja su i do sada kritizirala rad Tribunala – izrazila nepovjerenje u bosansko vijece za ratne zlocine.

Potpredsjednik udruzenja bivskih logorasa Republike Srpske (RS), Slavisa Jovicic, izjavio je: “Haski tribunal je kao projekt u potpunosti propao. Potrosio je milijune dolara, a sada gleda kako pobjeci od onoga sto je njegov posao.

Hag ima tri cilja: pravdu, istinu i pomirenje. Nijedno od toga nije postignuto. Nadam se da drzavni sud nece

biti puka kopija Haga, jer bi to bila katastrofa”, rekao je on.

Bakira Hasecic, predsjednica udruzenja Zene zrtve rata – organizacije koja okuplja clanstvo iz citave Bosne – izjavila je kako ustupanje slucajeva predstavlja “katastrofalnu gresku”.

Ona tvrdi da sarajevski sud oskudijeva u resursima, odnosno da ne raspolaze dovoljnim brojem tuzilaca, sudaca, pa cak ni zatvorskih celija.

Nasuprot tome, lokalni duznosnici insistiraju na tome da je vijece za ratne zlocine spremno poceti sa sudjenjima. Glasnogovornica suda, Edita Pejovic, izjavila je za IWPR da je sve “potpuno spremno” za preuzimanje slucajeva od Tribunala.

“Svi medjunarodni suci [u vijecu Suda BiH] su vrloiskusni u procesuiranju najtezhikaznenih djela, pa i ratnih zlocina”, rekla je ona.

“Svi propisi koji reguliraju problematiku ratnih zlocina, ukljucujuci zastitu svjedoka, sacinjeni su pazljivo i uz postovanje najvisih medjunarodnih standarda. A odluka 'vijeca za ustupanje' svjedoci o povjerenju u lokalne institucije i njihovu sposobnost da sude profesionalno i pravedno.”

Pejoviceva je dodala i da Sarajevski sud ima i jednu bitnu prednost u odnosu na Haski. “Lokalne institucije su trajne, njihov rad nije vremenski ogranicen, tako da ce sudjenja za ratne zlocine trajati onoliko koliko je potrebno”, rekla je ona.

“Osim toga, pravdu treba provoditi na sto manjoj udaljenosti od zrtava, kako bi im se pruzila makar moralna satisfakcija.”

Prema odredbama novog sporazuma s Haskim tribunalom, OESS ce – kako je objavljeno 19. svibnja/maja – na sebe preuzeti pracenje svih sudjenja koje su suci Haskog tribunala prepustile nacionalnim sudovima na Balkanu.

Predstavnik Tribunala izjavio je za IWPR kako sporazum pored ostalog predvidja i da ona sudjenja koja ne budu zadovoljila medjunarodne standarde budu vracena Haskom sudu.

Nerma Jelacic je direktorica IWPR-a i Balkanske istrazivacke mreze za Bosnu i Hercegovinu. U pisanju izvjestaja sudjelovale su stazistkinje Aida Sunje i Ilda Zorinic.

Location: [Balkans](#)
[Macedonia](#)
[Albania](#)
[Serbia](#)

Source URL: <https://iwpr.net/sr/global-voices/bosanski-sud-spreman-za-preuzimanje-haskih-slucajeva>